

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
POEDEROIJEN**

04 Bevestiging van
een predikant

06 Het verstand bij
de Schriftuitleg

09 Antisemitisme
in 2024

Jobs verontwaardiging over Elifaz' woorden

ds. G. Beens, Kootwijkerbroek

Er is een heilige en een onheilige verontwaardiging. Aan het graf van Lázarus was Jezus heilig verontwaardigd vanwege de zonden en omdat Lázarus gestorven was. De Heere Jezus doorzag wat de zonde had teweeggebracht. Niet alleen het verdriet, maar vooral dat Gods eer was aangetast.

► Maar Job antwoordde en zeide: Och, of mijn verdriet recht gewogen werd, en men mijn ellende tezamen in een weegschaal ophief.

Job 6:1-2

De gevolgen van de zonde zijn groot, maar de oorzaak van de dood is veel erger. Jezus moest naar Zijn menselijke natuur inleven dat er veel ellende is. Hij kwam naar deze aarde om kennis te nemen van onze ellende. Hij was heilig verontwaardigd, ziende wat de mens ervan had terechtgebracht en Hij weende (Joh. 11:35).

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE POEDEROIJEN

Omstreeks 1925 verlaten verschillende personen uit Poederoijen de plaatselijke Gereformeerde Kerk. Voortaan komen zij op de boerderij van Joh. van der Ven bijeen om een preek te lezen. Al spoedig

sluiten ook enkele leden van de Nederlandse Hervormde Kerk zich bij dit gezelschap aan. In het voorjaar van 1928 wordt met algemene stemmen besloten om zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Op 1 november van hetzelfde jaar neemt ds. G.H. Kersten een nieuw kerkje aan de Maasdijk in gebruik en institueert hij de gemeente. In verband met het ontbreken van voldoende parkeer- en vergaderruimte valt in 1984 het besluit om aan de Dorpsweg tot nieuwbouw over te gaan. Op 9 juli 1986 neemt ds. A.F. Honkoop de nieuwe kerk (met 172 zitplaatsen) in gebruik met een preek over 1 Petrus 2:4-5. In 2001 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 245. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Herdenk die wonderdaân'. Het aantal belijdende leden bedraagt 158, het aantal doopleden 200.

Job had ook reden om te wenen. Nadat Elifaz gesproken had, antwoordde Job: 'Och, of mijn verdriet recht gewogen werd'. Het wil zeggen dat Elifaz het verdriet van Job wel zag, maar dat Elifaz er een eigen betekenis aan gaf. Daarmee gaf hij te kennen Jobs verdriet niet recht gewogen te hebben. Elifaz had misplaatste woorden uitgebraamd en daarover was Job zeer verontwaardigd. Of het een heilige verontwaardiging was, zoals bij de Heere Jezus, dat valt nog maar te bezien.

Zelfingenomenheid

Elifaz zou een kleinzoon van Ezau kunnen zijn. Hij was de oudste vriend van Job. Hij was dan ook de eerste die zijn mond opendeed. Langzaam maar zeker was deze toespraak geboren, nadat hij de ellende van Job aanschouwd had en zeven dagen en nachten zwijgend op zich had laten inwerken. Elifaz ging bij zichzelf te rade en hij meende te weten wat de oorzaak van Jobs grote ellende was. Het kon niet anders of Job moest de een of andere grote zonde begaan hebben en daarvoor werd hij nu gestraft.

Wat een hoogmoed, zouden we zeggen. Wat een zelfingenomenheid, denken we misschien. Wij weten nu meer dan Elifaz en Job. O, een mens staat vaak zo snel klaar met zijn oordeel, zonder dat we ons afvragen wat God met die weg zou kunnen bedoelelen. Wij zijn meesters in het veroordelen van anderen.

Elifaz hield Job voor welk een plaats hij had ingenomen voor God en mensen, maar nu, zo zegt hij, bent u in de handen Gods gevallen. Die ondeugd ploegen en moeite zaaien, die maaien dezelve. God heeft u gezien en het kan niet anders of u wordt gestraft om uw misdaden. Ik zeg dat niet zomaar, want God heeft mij dat in een visioen getoond. In vers 16 verklaart hij het, als hij zegt: Ik weet niet precies wie het was, maar dit liet hij mij weten, Job: 'Zou een mens rechtvaardiger zijn dan God? Zou een man reiner zijn dan zijn Maker? Wat moest Job daartegen inbrengen?'

Als iemand alle kracht bijzet om te overtuigen dat het vanwege de gemaakte schuld is en dan zulke grievende woorden gebruikt: zou u rechtvaardiger zijn dan God? Die woorden deden Job veel pijn. We moeten weten dat Job God liefhad en dat hij met zulke grote vragen over de wereld ging. Toen kwam zijn beste vriend hem opzoeken en die bombardeerde Job met zulke zware woorden. Job zou ineenkrimpen.

Hier was het echter niet Gods straffende hand over Job, maar Gods beproevende hand.

Had Elifaz iets gehad van de bediening van Christus, had hij enige pastorale vaardigheid gehad, dan zou hij zulke harde woorden niet gebezigd hebben. Job was verontwaardigd vanwege die gewichtvolle boodschap, want Elifaz ging voor dokter spelen. Hij meende Job te moeten spreken van het geneesmiddel. Het geneesmiddel was wel goed, maar de tijd om dat aan te bevelen was misplaatst.

Beproeving

Hoevele keren zijn deze woorden al gebruikt tijdens rouwdiensten? Dan kunnen ze wel gepast zijn. Lees de verzen 17 tot en met 27 van het vorige hoofdstuk. Elifaz prijst hen gelukkig die door God gestraft worden en dat is zeker waar. Hier was het echter niet Gods straffende hand over Job, maar Gods beproevende hand. Er waren geen bijzondere oorzaken waarom God Job zou moeten straffen, want hij was een man die wijkende was van het kwaad.

Op die wijze deed Elifaz Job heel veel pijn. Weet u wat Job hem antwoordde? 'De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij' (vers 4). Elifaz, u zegt wel: 'Want Hij doet smart aan en Hij verbindt; Hij doorwondt en Zijn handen helen', maar u spreekt als een gevoelloos mens, want ik voel de pijlen des Almachtigen!

Wat blijkt een mens er gauw naast te zitten in zijn oordeel; we moeten onze woorden altijd maar wegen. Dat we niet op de troon van God zouden gaan zitten, maar stil zijn als we mensen bezoeken die met Job in grote ellende verkeren. Het is een wonder als een mens bedeed mag worden met de liefde van de Heere Jezus Christus en mensen mogen zien zoals ze zijn. Om dan bij God vandaan te mogen spreken van de wegen des Heeren.

Verborgen ondersteuning

Job kreeg er een pak bij. Onze woorden kunnen rechtzinnig klinken, maar geen enkel doel beogen. Wat is het een wonder als een mens Christus mag ontmoeten in de beproevingen! Hoe wonderlijk verklaart de apostel Hem voor mensen zoals Job als hij schrijft: 'Want wij hebben geen Hogepriester Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde' (Hebr. 4:15).

Job mocht te midden van alle verdriet iets hebben van de onverklaarbare en verborgen ondersteuning des Heeren, anders was hij omgekomen in de poel van wanhoop. Zijn vriend werkte er zelfs nog aan mee om hem het laatste duwtje te geven, maar God waakte over Job in die zware beproeving. De Heere mocht willen gedenken in de beproevingen van het leven. Dat alle dingen zouden medewerken ten goede.

*Wil mij Uw bijstand niet onttrekken;
Uw zorg bewaak' mij van omhoog;
Bewaar m' als d' appel van het oog;
Wil mij met Uwe vleug'len dekken. ♦*

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

G

GEWENNEN

2. Als deze mensen afvallig worden, betekent dat niet dat zij in ernstige zonden vallen. Een ware gelovige kan zelfs in alle zonden vallen, behalve de zonde tegen de Heilige Geest. De ene gelovige kan daarin langer, de andere korter blijven liggen. Bij David duurde dat bij voorbeeld minstens één jaar. Maar de schijngelovigen vallen op zó'n manier af dat zij daar genoeg in scheppen en zich lasterlijk uitlaten over hun vroegere leven. Ze spreken ook een heimelijke haat tegen alle ware gelovigen, behalve misschien tegen degenen die hen beschermen en helpen in tijden van nood. God is daarin rechtvaardig dat Hij dit toelaat: daardoor laat Hij namelijk de onwaarachtigheid van deze mensen zien, terwijl Hij toelaat dat nette, oppassende burgers niet in zulke zonden vallen. Maar van deze schijnchristenen wil Hij het masker afnemen. O, verwonder u daarom niet als zulke mensen afvallig worden. Ik lees het overal in Gods Woord, dat schijnchristenen tijdens hun leven afvallig worden, terwijl een oprecht christen ondanks al zijn struikelingen in zonde, trouw blijft tot in de dood.

Maar het is weer zaak om tot ons onderwerp terug te keren. Als het geloof bij iemand in het hart komt, raakt hij er ook direct van overtuigd dat hij onbeschrijflijk onwetend is ten opzichte van God. Daardoor roepen dergelijke mensen uit dat ze onvernuftig zijn en geen mensenverstand bezitten (zie Ps. 73:22). Ja, met Asaf zeggen ze dat ze een groot beest bij de Heere zijn. ▶

► Ze hebben ogenzalf nodig voor hun blinde ogen, opdat ze ziende mogen worden (zie Openb. 3:18). Daarom is het een van de heerlijke daden van de Messias dat Hij het licht doet opgaan in de duisternis.

Als de gelovigen zich aan de Heere gewennen en vertrouwelijk met Hem omgaan, vooronderstelt dat ook dat er een grote vrees in de ziel is als ze Zijn majesteit en hun eigen nietigheid beseffen. Het geloof brengt immers altijd hoge en verheven gedachten met zich mee over God, als de God van het verbond, maar heel lage gedachten over zichzelf.

Zo was het met David, toen hij zei: 'Is dit naar de wijze van mensen, Heere HEERE?' (zie 2 Sam. 7:19).

En Job zegt: 'Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en heb berouw, in stof en as' (Job 42:5, 6). De arme tollenaar stond daarom vanwege de vrees voor Gods majesteit van verre en riep uit: 'O God, wees mij, een verdoemelijke zondaar, genadig'. En de bloedvloeiende vrouw raakte Hem daarom alleen maar heimelijk aan. Als vrijmoedigheid op goede gronden berust, is ze een heerlijke gave, maar als men zich klein weet, bevreesd is en deemoed kent, is dat een beminnelijke eigenschap in een beginnende gelovige, in een christen die vanuit zijn gebreken begint op te staan. Dit zijn zekere kenmerken die aangeven dat hij het echt meent en dat hij oprecht is.

Het laatste wat vooraf genoemd moet worden, is de in de gelovigen gewekte overtuiging dat zij welkom zijn. Ze mogen in Zijn vriendschap vrede ervaren door zich aan de Heere te gewennen. Tegen Bartimeüs wordt gezegd: 'Heb goede moed, de Heere roept u'. Ja, zo is het! Gods dienaren moeten zo'n gelovige ziel met woord en daad de hand toesteken om haar als een koningsdochter tot de Koning te leiden. ♦

► wordt vervolgd

Bij de bevestiging van een predikant

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Als de Heere het geeft, mogen er binnenkort drie kandidaten tot de heilige dienst bevestigd worden in hun ambt. Voor hen persoonlijk, voor hun eerste gemeente en het geheel der gemeenten zijn dat dagen met een bijzonder karakter.

Hoe zingt Datheen dat in Psalm 22? 'Uit hen zal altijd iemand komen voort, om de nakomers te leren Uw Woord'. Onze nakomelingen hebben immers dringend onderwijs uit de Schriften nodig.

We hebben voor zulke gelegenheden ook een formulier. Het wordt minder vaak gelezen dan die van de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal. Het gaat nu om het enige gebed in het formulier tot bevestiging van een dienaar des Woords.

Bepaalde zaken die in de voorafgaande 'vermaningen' aan de orde komen, weerklinken in dit gebed. Want wat God vraagt, kan en wil Hij ook schenken. Het gebed wordt als volgt ingeleid: 'Doch aangezien niemand tot iets van al deze dingen van zichzelf bekwaam is, zo laat ons God aldus met dankzegging bidden'. Wanneer we op onszelf zien, dan blijkt onze totale onbekwaamheid. Daarom richten we ons in een afsluitend gebed tot de ontfermende God, Die waard is om erkend te worden.

Vier onderdelen

Het gebed bestaat uit vier onderdelen, namelijk: enkele regels dankzegging, het eigenlijke gebed voor de zojuist bevestigde broeder en voor de gemeente, waarna wordt besloten

met het volmaakte gebed, het 'Onze Vader'. Dit wordt voorafgegaan door de belijdenis om 'de verhoring door Uw lieve Zoon, Die ons aldus heeft leren bidden'.

Er wordt dus 'met dankzegging gebeden'. Eerst de dankzegging. Het heeft de barmhartige Vader van de Heere Jezus Christus, de Vader van het welbehagen, behaagd om uit het verloren Adams geslacht een gemeente te vergaderen, die tot het eeuwige leven is verkoren. Het belooft de Heere om deze gemeente te vergaderen door middel van de prediking. De prediking is immers de eerste voorwaarde voor de heiliging van Gods dag. De prediking is het genademiddel bij uitstek (zoals ook beleden wordt in de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3/4, art. 17 en hoofdstuk 5, art. 14).

De Heere bindt ons nadrukkelijk aan dit genademiddel, allereerst dus de dienst des Woords. Nu heeft Hij in deze gemeente genadig(!) willen voorzien door een eigen herder en leraar te zenden. De trouw van deze dienaar wordt benadrukt. Deze trouw moet blijken, aan het Woord, aan zijn eed, aan de belijdenis en aan de kerkorde. Voor twee zaken wordt de Heere erkend: voor het genademiddel en voor de gezonden dienaar.

Voor twee zaken wordt de Heere erkend: voor het genademiddel en voor de gezonden dienaar.

De bevestigde broeder

Zojuist is hij neergeknield en zijn hem zegenwensen toegevoegd. Het is niet in woorden uit te drukken wat er dan in 'een mensje uit het stof' omgaat. Daarom is het zo gepast dat er direct daarna met en voor hem gebeden wordt. Want zelfs Paulus moest uitroepen: 'Wie is tot deze dingen bekwaam?'

In enkele zinnen wordt in dit gebed veel voor hem gevraagd: of de Heere bekwaam wil maken tot de Woordbediening als zijn eerste taak. Ook of hij bekwaamgemaakt mag worden om geestelijk leiding te geven aan de kerkenraad en de gemeente. Deze bekwaammaking blijkt uit de vruchten. Ook wordt gebeden om moed te midden van druk en strijd, die zeker zijn deel zullen zijn; om sterking door de Heilige Geest en om volharding, zodat hij ten slotte het loon van een trouwe dienaar mag ontvangen.

Bekwaamheid

Wanneer we nauwkeurig lezen hoe er om bekwaammaking wordt gebeden, valt het volgende op. Bekwaammaking is en blijft een zaak van de Heilige Geest. Het vraagt de volle

inzet van de bevestigde broeder.

Bij de voorafgaande toerusting is al gebleken: 'Hem voortaan te leven van harte gewillig en bereid maakt' (Heidelbergse Catechismus, antwoord 1). Tijdens de jaren van toerusting is de basisbekwaamheid ook al gebleken. Vandaar dat gevraagd wordt of de Heilige Geest 'hem hoe langer hoe bekwaamer wil maken tot de dienst'. Dit is dus een doorgaand proces. Het is niet zo dat dat vier jaar geleden begon en dat het nu eindigt. Daarom belijden we 'waartoe Gij hem bereid en geroepen hebt'. Mag hij verlichting van het verstand ontvangen om de Heilige Schrift te verstaan. Dat ziet dus op de zorgvuldige voorbereiding van de preek. Voor het houden van de preek wordt gevraagd om gepaste vrijmoedigheid en noodzakelijke helderheid in het spreken. Bekwaammaking ziet op het voorbereiden én op het houden van de preek. Want het gaat om 'de verborgenheden van het Evangelie', om die te verstaan en te vertolken.

Kloekheid

Als medeouderling en voorzitter van de kerkenraad moet de predikant leiding gaan geven. Daarom wordt gebeden om wijsheid in alle voorkomende zaken, maar ook om kloek(moedig)heid. Dat laatste betekent: flink en dapper zijn in handelen en optreden. Opmerkelijk dat dit als genadegave wordt afgesmeekt. De dienaar des Woords is geen softe allemansvriend die het iedereen naar de zin moet maken. Hij is een persoonlijkheid met geestelijke weerbaarheid ter wille van de eer van God en het heil van de gemeente. Hij wordt geroepen het gehele welzijn van de gemeente te dienen. Even later komt dit woord kloek(moedig)heid nog een keer voor. Die heeft hij nodig 'in alle voorvallende moeiten en zwaarigheden', waaraan wordt toegevoegd dat die zijn deel zeker zullen zijn. Want een dienstknecht is niet meerder dan zijn Meester. Alleen door de troost van de Heilige Geest zal hij volhardend kunnen zijn en ten slotte ingaan in de vreugde des Heeren.

Gebed voor de gemeente

Vervolgens wordt gevraagd om Gods genade 'voor dit volk en deze gemeente'. Deze bekerende genade komt uit in de vruchten, en die zullen blijken in houding en gedrag, in het respect voor Gods gezant, in het openstaan voor zijn onderwijs en in het buigen onder zijn waarschuwingen. De kernzaak ervan is dat de dienst des Woords mag leiden tot de geloofsband aan Christus en het ontvangen van het eeuwige leven. Volgens Johannes 17 vers 3 is dat het eeuwige leven: het bevindelijk kennen van de enige waarachtige God en ook Jezus Christus als Gezondene des Vaders.

Ten slotte volgt het volmaakte gebed uit de gebedsschool van Christus. Hij is toch 'Uw geliefde Zoon'. Maar Hij is ons ook zo lief. Kunt u dat zo ook meebidden? ◆

► 'Doch aangezien niemand tot iets van al deze dingen van zichzelf bekwaam is, zo laat ons God aldus met dankzegging bidden'.

► wordt vervolgd

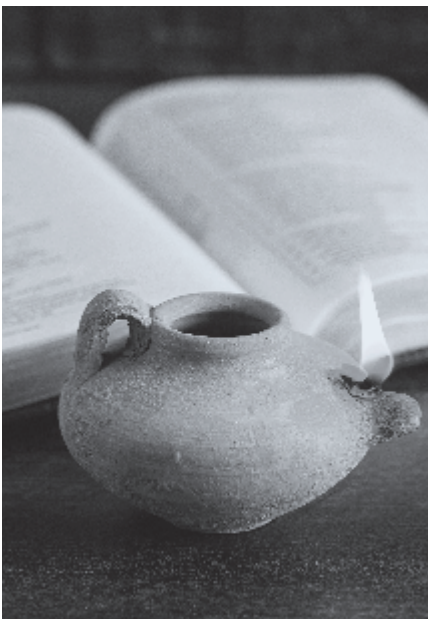
Op 28 juni promoveerde ds. C.J. Meeuse op het proefschrift "De bestrijding van het cartesianisme door Jacobus Koelman". De redactie vroeg hem om de inhoud van zijn proefschrift toe te lichten voor onze lezers. Dit is het tweede van vier artikelen.

Het verstand bij de Schriftuitleg

ds. C.J. Meeuse, Arnhem

Het is voor ons van wezenlijk belang hoe we de Bijbel lezen. Zitten we boven of onder de Bijbel? Laten we onze gedachten heersen, of worden onze gedachten gevangen geleid tot de gehoorzaamheid van Christus?

In de leer van Descartes werd niet direct een aanval gepleegd op de Bijbel. Hijzelf wilde de kerkleer en daarmee de Bijbel buiten zijn kritiek laten, maar aanvaardde ook geen

► Ons verstand moet verlicht en ons hart moet vernieuwd worden. Dit leert ons dat 'wij de Bijbel niet moeten lezen, maar dat de Bijbel óns moet lezen'.

Schriftgezag over de wetenschap. Hij zocht zekerheden in de wiskunde, de natuurkunde, de geologie, de astronomie, de biologie. Goed-beschouwd zocht hij zekerheid in alle wetenschappen, maar niet in de theologie. Zijn volgelingen, cartesianen genoemd, gingen vaak nog verder. Bij velen van hen raakte het gezag van de Bijbel in het geding, waardoor Bijbelgetrouwe predikanten de strijd aangingen tegen die nieuwe filosofie. Remonstranten en coccejanen stelden zich vaak achter de cartesianen, want zij zochten vrijheid voor hun theologische opvattingen.

Nadere Reformatie

Vanuit de beweging van de Nadere Reformatie ontstond er een bijzonder verzet tegen het rationalisme van het cartesianisme. Voetius heeft in Utrecht en Revius in Leiden leiding gegeven aan de bestrijding ervan aan de universiteiten. Nadere reformatoren die het cartesianisme aanvielen, benadrukten - naast hun kritiek op de plaats van de rede en het spreken over onbetrouwbaarheid van God - de plaats van de Heilige Schrift en de

onmisbaarheid van het werk van de Heilige Geest bij de verklaring ervan. Opmerkelijk is dat bij de bestrijding van het cartesianisme deze stroming vaak verbonden werd aan het coccejanisme, omdat beide gezien werden als gevaarlijk modernisme. Koelman heeft beide stromingen bestreden.

Koelmans eerste publicatie tegen het cartesianisme was gericht tegen Wolzogen. Hij schreef dit werk in het Latijn, "Examen Libelli Ludovici Wolzogen, de Scripturarum Interprete" (Onderzoek van het boek van Ludovicus Wolzogen over de verklaring van de Schriften). Wolzogen was Waals predikant en hoogleraar aan de universiteiten van Utrecht en Amsterdam. In een geschrift tegen de spinozist Meyer zette hij zijn eigen opvattingen uiteen. Jean de Labadie ging hier als Waals predikant als eerste uit de kring van de Nadere Reformatie tegenin. Koelman had daar aanvankelijk met waardering kennis van genomen, maar door De Labadies eigenzinnig optreden kwam deze buiten het kerkelijk leven terecht.

Koelmans reactie op Wolzogens geschrift is nog weinig onderzocht. Hij leerde onder andere dat een filosofische waarheid niet kan strijden met een theologische. Bij de verklaring van de Schrift kreeg de rede een plaats, genoegzaam om de openbaring te verstaan. Ook spreekt God volgens hem tot mensen in hun eigen taal en kan zelfs bedriegen als Hij dat wil. Leert men dat ook in onze tijd niet, als men Bijbelse uitspraken tijdgebonden acht? Deurhof acht de rede, als ze door de filosofie gezuiverd is, onfeilbaar zoals God onfeilbaar is. Dit is volgens Koelmans zijn cartesiaanse grondwaling. De rede wordt zo in plaats van dienstmaagd heerseres. We moeten

In Gods Woord komen veel woorden voor in hun letterlijke betekenis, maar soms hebben die een figuurlijke betekenis. In dat geval is er sprake van beeldspraak. Zo'n woord wordt wel een metafoor genoemd. In deze rubriek een aantal voorbeelden daarvan.

Het graf

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

► Jacobus Koelman

Gods Woord niet afzwakken door te beweren dat God sprak op menselijke wijze, zodat wat in de Bijbel staat voor ons nu geen waarheid is. Ook acht hij de Heilige Geest noch het geloof nodig voor de uitlegging van de Heilige Schrift. Natuurlijk licht is voldoende. Hij vindt dat de duivel de Schrift net zo goed kan verklaren als God.

Dienstmaagd van de theologie

Koelman wilde, in navolging van Voetius, alle wetenschappen samenbrengen onder de theologie. De filosofie kreeg daarbij een bijzondere positie als 'ancilla theologiae'. De rede moest zich altijd onderwerpen aan de openbaring. Koelman distantieerde zich, evenals Voetius, van iedereen die de rede op de troon zette. Ons verstand moet verlicht en ons hart moet vernieuwd worden.

Dit leert ons dat 'wij de Bijbel niet moeten lezen, maar dat de Bijbel óns moet lezen'. We moeten niet boven, maar onder de Bijbel staan en bidden om de leiding van de Heilige Geest. ♦

► wordt vervolgd

Een graf is de plaats waar het lichaam na het sterven zal worden neergelegd. Het lichaam, hoe sterk en schoon het ook geweest is, zal dan vergaan tot stof. Het leven op aarde is voorbij.

De dichter J.C. Bloem schreef het gedicht "Herinnering". Op zijn grafsteen staat de laatste regel daarvan: *Voorbij, voorbij, o en voorgoed voorbij*. En dat geldt voor ieder mens. De dood is een gevolg van de zonde: 'Want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren' (Gen. 3:19).

De eeuwigheid wacht

Maar Gods Woord zegt ons meer. Het is niet voor altijd dood. Het is niet voorgoed voorbij. Zeker, het aardse leven, zoals wij dat kennen, komt niet meer terug. Maar de eeuwigheid wacht. En daarover is de Bijbel niet onduidelijk. Het is één van de twee: een eeuwig wel of een eeuwig wee. Paulus schrijft: 'Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus, onzen Heere' (Rom. 6:23).

Het graf heeft in Gods Woord niet altijd de letterlijke betekenis. Ik denk bijvoorbeeld aan de graven die genoemd worden in Ezechiël 37. De profeet ziet 'in den geest' een gezicht van de vallei der dorre doodsbeenderen. En nu moet hij de ballingen in Babel ervan overtuigen dat de Heere uit hen Zijn volk weer zal opbouwen. En dat gebeurt, wanneer het een verloren en hopeloze zaak is voor dat hoopje ellendigen in Babel. Dan staat de Heere op en Hij gaat spreken. Hij belooft hun weer terug te zullen brengen in Kanaän. Maar Hij zal nog meer doen: het zal ook een ander volk worden. Beter:

een nieuw volk! Hij zal hun een nieuw hart geven en een nieuwe geest in het binnenste van hen.

Geopende graven

Wat ziet de profeet in het visioen? Het is een afgrijselijk gezicht. Want hij ziet niets anders dan overblijfselen van ontzielde lichamen, waarvan de wormen alle vlees hadden afgeknaagd: dorre doodsbeenderen! Hier worden we gewezen op de ontzaglijke gevolgen van de diepe val. De Heere komt nu tot Ezechiël met een wonderlijke vraag: 'Menskind, zullen deze beenderen levend worden?' Wie durft nog verwachting te hebben van al die botten? Niemand toch? Wil er ooit weer leven komen in die beenderen, dan mag er wel een nieuwe schepping plaatsvinden. Maar weet u wat hier zo opmerkelijk is? Dat de profeet die vraag niet ontkent, maar dat hij zegt: 'Heere HEERE, Gij weet het'. Hij slaat het oog op de almacht des Heeren. Wat onmogelijk is aan de kant van de mens, is mogelijk bij God. En zo krijgt de profeet de opdracht om te prediken tegen deze dorre beenderen. Hij moet in gehoorzaamheid het Woord brengen.

Het graf is hier dus in eerste instantie een beeld van de toestand van Israël in Babel. Maar de Heere zal uitkomst geven en hen doen terugkeren: 'Zie, Ik zal uw graven openen en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk, en Ik zal u brengen in het land Israëls'. ♦

Berg het voorlopig maar eens op

A. Bel, Vlaardingen

In deze rubriek is meermalen geschreven over ds. J.D. van der Velden. Hij leefde van 1859 tot 1947 en was predikant van de Gereformeerde Kerken. Op een boeiende manier heeft hij over zijn pastorale ervaringen geschreven.

Eens bezocht hij een oud moedertje. Ze was aan het lezen en hij was benieuwd in welk boekje ze zo verdiept was. Het was een bekeringsgeschiedenis. Nee, ds. Van der Velden had er geen bezwaar tegen dat de mensen een bekeringsgeschiedenis lazen. Bleef het nu maar bij lezen, dan leverde dat geen bezwaar op. Maar er waren er die er een verkeerd gebruik van maakten, zo schreef hij. Trouwens, het woord bekeringsgeschiedenis zou al vragen kunnen oproepen. Wat zegt de Heidelbergse Catechismus over de waarachtige bekering des mensen? Het is de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Er wordt gewezen op een voortdurend bewandelen van een weg, op het gestadig afsterven van de zonde en een geleidelijk opstaan van de mens. Een kind van God zou eigenlijk zijn bekeringsweg pas kunnen schrijven aan het eind van zijn aardse loopbaan. Het oude moedertje was dus verdiept in het lezen van een bekeringsgeschiedenis toen ds. Van der Velden op bezoek kwam. Hij had meermalen met haar gesproken, maar het was altijd bekommerning en twijfelmoedigheid. Alle vastheid en blijmoedige zekerheid van het geloof ontbrak. Ze vertelde dat ze zo graag een bekeringsgeschiedenis las, ze deed

► We hebben een Bijbel vol bekeringsgeschiedenissen.

niets liever dan zulke boekjes lezen. 'Maar moedertje', vroeg ds. Van der Velden, 'hoe leest u nu dit boekje? Hoe zijn zo je overdenkingen bij het lezen?' 'Nu dominee, dat zal ik u eens zeggen. Ik ga mezelf ermee vergelijken. Dan lees ik enkele bladzijden die juist passen op wat ik ook weleens heb ondervonden, die met mijn geestelijke toestand overeenkomen, en dan krijg ik moed dat het toch nog wel goed met mij staat. Maar dan volgen er weer bladzijden waarvan ik moet erkennen er niets van te verstaan, dan lees ik over zaken die ik nimmer ervaren heb, en dan twijfel ik of er wel ooit genade aan mij bewezen is. En zo gaat het steeds afwisselend door. Nu eens heb ik hoop, dan weer vrees, naarmate ik er meer of minder mijn weg in terugvind'.

Keurmerk

De predikant vroeg zich af wat hij

moest zeggen. Er lag een gesloten Bijbel op tafel. Toen zei hij: 'Doe dat boekje nu maar dicht en berg het voorlopig maar eens op, en laten we de Bijbel maar eens openen'. Toen las hij de eerste vier verzen van Psalm 130, waarin zo kort omschreven staat de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Op die ervaring stond het keurmerk van de Heilige Geest.

'Naar aanleiding van die enkele verzen sprak ik ernstig en teer met deze vrouw. Naar ik vertrouw, was het haar tot zegen. En op haar vraag of het dan zo verkeerd was zulke bekeringsgeschiedenissen te lezen, antwoordde ik: Welnee, maar het gaat het maar om hoe u ze leest. Wilt u weten hoe de Heere Zijn kinderen geleid heeft en is het in gezond Schriftuurlijke geest geschreven, ga dan uw gang. Maar zoals u er gebruik van maakt, zou het u meer tot schade dan tot voordeel zijn.

Zodoende werd het mij te meer duidelijk wat de oorzaak was van haar onvastheid in de gangen van het geestelijk leven. Je komt als dienaar des Woords zo soms ongezoekt tot verrassende resultaten. Daarom is geregeld huisbezoek zulk een onmisbaar deel van de ambtelijke arbeid. Je ontdekt door persoonlijke contacten zoveel wat je anders ontgaat. Je kunt de diagnose van geestelijke kwalen opmaken en het passend geneesmiddel toedienen. Er zijn er zovelen die evenals dat oude moedertje doen. De leidingen des Geestes zijn zo onderscheiden, en daarom is het zo dwaas zich een vast model voor te stellen. Schittert juist de rijkdom van het werk van de Geest niet in de verscheidenheid? Moet het oog niet geopend zijn voor de veelvuldige wijsheid Gods?

Beste bekeringsgeschiedenis

Aan ds. A. Vergunst werd eens gevraagd: 'Wat is de beste bekeringsgeschiedenis?' Antwoord: 'de Heidelbergse Catechismus'. En ds. Joh. van der Poel zei eens: 'We hebben een Bijbel vol bekeringsgeschiedenissen'. ♦

Antisemitisme in 2024

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Een twaalfjarig Joods meisje werd in Frankrijk verkracht door een bende jongeren van dezelfde leeftijd. Zij riepen daarbij antisemitische leuzen en bedreigden haar met de dood.

De ouders van het meisje gaven als hun mening dat de gebeurtenis een nabootsing was van wat Hamas op 7 oktober vorig jaar heeft gedaan. De verkrachting leidde in Frankrijk en daarbuiten tot een golf van afschuw. Tegelijkertijd laat het antisemitisme in de wereld ongekend op. Niet alleen Israël zit in de beklagdenbank, maar alle Joden worden erop aangekeken wat in de Gazastrook gebeurt. Ook in Nederland.

De Belgische Europarlementariër Assita Kanko schreef in een column in de Telegraaf van 22 juni: 'Twaalf jaar zijn en door een groep verkracht, beledigd en onteerd worden omdat ze Joods is. En de wereld gaat gewoon door? In Europa? Antisemitisme kent geen grenzen. Niet in de ruimte en niet in termen van het niveau van wreedheid. Scholen en gemeenschappen zijn elke dag het doelwit van haat en geweld en we hebben ons aangepast aan deze realiteit in plaats van haar te bestrijden en te veranderen'.

Zij spreekt van een alarmerende situatie, die een serieuze blamage is voor Europa en doet ons denken aan de donkerste periode van de Europese geschiedenis. De columnist roept op tot actie, want als we dit accepteren, verliezen wij het fundament van onze beschaving. Dan worden de barbaren de baas.

Veelkoppig monster

Het zijn forse uitspraken die Assita Kanko doet. We kunnen die afdoen met te zeggen dat antisemitisme nu eenmaal een verschijnsel is van alle tijden en dat de opleving daarvan

nu eenmaal te maken heeft met de oorlog in Israël, maar daarmee zijn we er niet. We kunnen ons er niet van af maken en doen alsof het ons niet aangaat.

Antisemitisme is wel genoemd een veelkoppig monster. Het steekt telkens de kop weer op. De wijze waarop het naar buiten treedt, is onderscheiden, maar ten diepste gaat het om haat tegen het Joodse volk, omdat ze Jood zijn.

Eigenlijk is dat wel heel merkwaardig: haat tegen een mens omdat hij of zij behoort tot het Joodse volk. Is dat omdat de Joden zulke slechte mensen zijn of zulke slechte dingen doen, vergeleken met anderen? Echt niet, de Joden zijn ook mensen net als u en ik.

In dat opzicht maakt de apostel Paulus geen onderscheid als hij in Romeinen 3, na gewezen te hebben op het grote voorrecht van de Joden, de vraag stelt of de Joden uitnemender zijn dan de heidenen. Het antwoord is duidelijk: 'Ganselijk niet;

want wij hebben tevoren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn' (vers 9).

Beloften

Toch liggen er beloften voor het Joodse volk. Daar is Paulus ook duidelijk in. Lees er Romeinen 9-11 maar op na. Zorgvuldig lezen daarvan kan tot geen andere conclusie leiden dan dat het Joodse volk nog steeds de bijzondere plaats in Gods heilsplan inneemt die het op grond van Gods verkiezing heeft. Tegelijk bewaart het ons voor allerlei overspannen gedachten aangaande de vervulling van die beloften. Dat moeten we maar aan de Heere overlaten. Dat die beloften vervuld zullen worden is zeker, want Gods beloften zijn in Christus Jezus ja en amen.

Dit overdenkende moet elke vorm van antisemitisme ons vreemd zijn. Niet alleen de samenleving moet daartegen in het geweer komen, zoals Kanko daartoe oproept, ook de kerk.

Gelukkig heeft onze Generale Synode al in 2017 besloten te verklaren dat:

- antisemitisme als haat tegen het Joodse volk, van welke vorm en van welke aard dan ook, zich op geen enkele wijze verdraagt met de christelijke roeping en levenshouding;
- het de christelijke roeping is uit liefde het beste voor het Joodse volk en hun behoud in Jezus Christus te zoeken en daarvoor te bidden, zowel in het openbaar als in de persoonlijke gebeden;
- de gemeenten op te roepen in de openbare en persoonlijke gebeden het ware heil en de vrede voor het Joodse volk te zoeken;
- de overheid op te roepen om tegen elke vorm van antisemitisme stelling te nemen en die te bestrijden.

Juist met het oog op het toenevend antisemitisme is een krachtige tegenstem van de kerk dringend noodzakelijk. Niet alleen in oproepen en verklaringen, maar vooral door het gebed. ♦

Het is zo duister

**Zo Hij vertoeft, verbeid Hem,
want Hij zal gewisselijk komen,
Hij zal niet achterblijven.**

Habakuk 2:3b

Is hier iemand die zegt: 'Het is zo duister over het land, de kerk, mijn gezin, of naar de ziel. Ik zie de Heere niet'? Wij vragen u: Bent u van het rechte volk dat de Heere verwacht? Hij zal gewisselijk komen. Hij zal niet achterblijven.

Is hier een klagende ziel die moet zeggen: 'Zie ik ter rechterhand, zie ik ter linkerhand, ik zie Hem niet. In mijn bidden ben ik nalatig en dodig. En is er nog een toeknikje, het is zo klein'? Wij antwoorden u: Hij zal zeker komen. Acht u gelukkig dat u wachten mag. Wees echter niet tevreden met uw tegenwoordige toestand. Onderzoek eens de reden waarom de Heere Zijn aangezicht verbergt. Hebt u niet vaak lust of verdorvenheid die geworden is als een rechteroog en -hand en waarvan u niet af wilt?

O, dat kan de oorzaak zijn waarom de Heere Jezus Zich niet ontdekt aan uw ziel. Zie het in de bruid, Hoogl. 5:3-6. Of steunt u niet méér op de ontvangen genade dan op de Heere Jezus, als de voortdurend verse en levende Weg Die u in en tot alles nodig hebt? Het kan ook zijn dat uw ziel niet genoeg ontledigd is in de weg van ware geestelijke ontdekking en ontbloting, waar de belofte voor is: En Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen die gans ontbloot is, Ps. 102:18.

Historische kennis

Het kan ook zijn dat u historische kennis van het geloof neemt voor het ware geloof van het hart, zonder uw vrucht uit Christus te halen. Geloof aan Jezus is nog geen geloof in Hem. Maar hebt u een oprecht wachtende en uitziende ziel naar Hem? O, zo Hij vertoeft, verbeid Hem, Hij zal zeker komen en al uw moeilijkheden wegnemen.

Klop aan de deur in de middelen. Vromen, pleit in uw gebed op het verbond, met de beloften. Dring, pleit en luister eens of de Heere geen antwoord geeft. Houd aan als de Kananese vrouw, ook al sloeg de Heere u af. Ja, zink niet moedeloos weg. Hoevelen zijn u voorgegaan! Bedenk, welke reden heb ik God gegeven? Verneder u daarover. Sla zo die weg in. God zal u helpen. Hij zal zeggen: 'Ik stond erbij. Ik heb uw tranen, uw worstelen gezien; het was Mij welgevallig'. Hij zal zeggen: Zie, hier ben Ik dan. Hij is gekomen, zult u moeten uitroepen, Hij is gekomen. Hij zal al mijn banden losmaken. Wij zullen hierop laten volgen het laatste vers van Jesaja 40: 'Maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worde, zij zullen wandelen en niet mat worden'.

Duizenden engelen

Maar u, zondaar, die met de komst van de Heere wilt spotten, omdat het oordeel niet snel volgt op de boze daad, met een hart vol om kwaad te doen - Hij zal komen! Hij zal op het laatst de treden verdubbelen. Hij is wel lankmoedig. Hij zal komen met vele duizenden van engelen, met de geopende boeken. Hij zal u verdemen! Zult u, om een korte tijd uw lust te volgen, een eeuwige pijn willen verduren? Vergis u niet; de pijn zal zwaar zijn.

Overdenk dit. Wij hopen dat de schrik des Heeren u mag bewegen tot het geloof in de Heere Jezus Christus. ♦

▶ 'Klop aan de deur in de middelen'.

Uit: "Trek mij, wij zullen u nalopen", ds. B. Smijtegelt; uitg. De Banier, 2014.

Gods goede orde

Lichaam, gender, huwelijk, seksualiteit en gezin in het licht van de schepping

dr. M. Klaassen; uitg. De Banier,
372 blz., € 22,95.

Het zijn ingrijpende en tere onderwerpen die dr. M. Klaassen aan de orde stelt in dit boek. Vanuit het klassieke perspectief van de scheppingsorde wil hij licht op deze thematiek werpen. In dat kader trekt de auteur de lijnen op grond van de Schrift, ondanks de verwarring en de verlegenheid die zowel in de kerk als in de maatschappij bestaat rondom de thema's lichaam, gender, seksualiteit en gezin.

Hij gaat met deze studie tegen de mainstream van de westerse wereld in. In hoofdstuk 1, 'In goede orde. De betekenis van scheppingsorde vandaag', tekent hij hoe de westerse wereld afscheid nam van het 'statische' denken vanuit de schepping en de bedoelingen van de Schepper, met alle onzekerheid die dat met zich meebrengt. De scheppingsordeningen daarentegen bieden vastheid en structuur, omdat ze teruggaan op God Zelf. Het denken vanuit deze visie heeft betrekking op het gehele leven in huis, kerk en samenleving. In 'Een kleine theologie van het lichaam' (hoofdstuk 2), gaat hij in op de schepping van de mens als bezielde lichaam. Dat lichaam heeft blijvende waarde. De ziel is incompleet zonder het lichaam. Naast de schepping van het lichaam is de opstanding fundamenteel voor een blijvende positieve bejegening van het lichaam. In hoofdstuk 3 komt de gendercrisis aan de orde. De vanzelfsprekendheid waarmee eeuwenlang het geslachtelijke onderscheid tussen man en vrouw werd erkend, is in de westerse cultuur losgelaten. Klaassen duidt de Bijbelse visie aan als complementair. Dit houdt in dat man en vrouw gelijkwaardig zijn, maar niet hetzelfde. Waardoor die Bijbelse visie is losgelaten, heeft te maken met de opkomst van het feminisme dat zich in vier fasen ontwikkelde. Vooral in fase 4 zien we de invloed van internet en sociale media. De auteur beschrijft hoe op meerdere fronten het feminisme schadelijk en gevaarlijk is. In de excurs over de transgenderrevolutie (3.6) wordt een aantal begrippen omschreven. Als wegbereiders voor de genderrevolutie noemt Klaassen het feminisme, de seksuele revolutie en de anticonceptie-cultuur, de voortgaande secularisatie, het individualisme en de ontkenning in het

postmodernisme, dat er geen absolute waarheid is.

Het huwelijk, als een groot goed en machtig geschenk van God, is voor velen tegenwoordig slechts één van de vele mogelijkheden voor het samenleven van man en vrouw. Er zijn diverse redenen voor deze ontwikkeling. Deze ontwikkeling laat ook de kerk niet onberoerd.

Ook kerkmensen worden beïnvloed door de veranderde visie op seksualiteit en op het huwelijk. Dat wordt versterkt als een andere visie en omgang met de Schrift wordt gepropageerd.

Het thema seksualiteit krijgt in hoofdstuk 5 ruime aandacht. Samen met de excurs over onvruchtbaarheid en de behandeling daarvan en die over homoseksualiteit maakt dit hoofdstuk bijna een derde van het hele boek uit. Terecht krijgt dit thema veel aandacht. Het denken over seksualiteit en de beleving daarvan heeft immers direct te maken met de andere thema's. Ik vraag me daarbij wel af of een uitvoerige beschouwing over onvruchtbaarheid en de behandeling daarvan helemaal past binnen het hoofdstuk seksualiteit, al heeft het er uiteraard wel veel mee te maken.

Het gezin als hoeksteen van de samenleving staat onder druk, met alle gevolgen van dien. Klaassen haalt een uitspraak aan van Christoffer West: 'Het gezin - en de vormende kracht die daarvan uitgaat - bepaalt het wel en wee van de samenleving'. Het is de bakermat van nieuw leven en socialisatie en navigerende steun in de uitdagende terreinen van het leven. Het gezin staat niet alleen onder druk, maar wordt in de westerse wereld zelfs verdacht gemaakt. Daarom is van groot belang dat de ouders de primaire opvoeders van de kinderen zijn.

Dr. Klaassen biedt ons veel om over na te denken. Hoewel ds. C. Sonneveld in het Voorwoord schrijft dat het boek op academisch niveau is geschreven en toch toegankelijk is voor een breed publiek, schrijft de auteur zelf in de introductie dat het niet op academisch niveau is geschreven. Laten we het er maar op houden dat het er dichtbij komt, gelet op de uitgebreide onderbouwing en verwijzing naar tal van relevante bronnen.

Gelet op de actualiteit wensen we dit boek in veler handen. Als het tot een tweede druk komt, kan een aantal onvolkomenheden, vooral in de eerste honderd pagina's, hersteld worden.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEDANKT

voor Bodegraven en Houten, ds. A.T. Vergunst te Carterton (Nieuw-Zeeland).

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Van Wierden naar Wierden-Aadorp

Na ruim 106 jaar aan de Vriezenveenseweg in Wierden te hebben gekerkt, is de gemeente van Wierden vorige week verhuisd naar het nabijgelegen Aadorp. Omdat het kerkgebouw te klein was geworden, viel vorig jaar het besluit om de hervormde Aa-kerk aan de Albardastraat in Aadorp te kopen. Op 1 juli vond de overdracht plaats. Zondag 7 juli werd de laatste dienst in Wierden gehouden. Consultant ds. A.T. Huijser sprak daarbij over Prediker 12:13: 'Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen'. Het thema van de preek was: Een laatste woord aan deze plaats. Dit werd uitgewerkt

in drie punten: wat gehoord is; wat geboden is; wat betamelijk is. Onder het zingen van Psalm 119:45 werd de kanselbijbel gesloten.

Woensdag 10 juli werd het 'nieuwe' kerkgebouw in Aadorp in gebruik genomen. Opnieuw ging ds. Huijser voor. Nadat hij onder het zingen van Psalm 119:65 de kanselbijbel had geopend, bediende hij het Woord uit Leviticus 26:11-12: 'En Ik zal Mijn tabernakel in het midden van u zetten, en Mijn ziel zal van u niet walgen. En Ik zal in het midden van u wandelen en zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn'. Het thema van de preek was: Gods genadige tegenwoordigheid. Er werd stilgestaan bij: Zijn wonen; Zijn wandelen; Zijn volk.

Aan het einde van de dienst overhandigde ds. A. Verschuure namens de vakantiegangers een houten kunstwerk, met daarop onder meer afbeeldingen van het oude en nieuwe kerkgebouw. Namens kerkenraad en gemeente sprak ouderling J.G. Bolier woorden van dank voor alle ontvangen (financiële) steun en medeleven. De Aa-kerk heeft 220 zitplaatsen. Daardoor is er ook ruimte voor de vele vakantiegangers in de zomermaanden. De gemeente Wierden-Aadorp, zoals ze sinds 1 juli heet, telt 57 belijdende leden en 44 doopliden.

De kerkenraad

► Het voormalige kerkgebouw in Wierden.

► De 'nieuwe' Aa-kerk in Aadorp.

Berichten

OMSLAGFOTO'S OUDEMIRDUM

Omdat de werkzaamheden aan het kerkgebouw in Oudemirdum nog niet zijn afgerond, zullen de foto's van deze

kerk op een later tijdstip op de omslag worden geplaatst.

Redactie De Saambinder

PSALMEN ZINGEN IN EDE

Tijdens de zomerweken wordt op zaterdagavond een psalmzangur belegd in de Petrakerk van de Geref.

Gemeente te Ede (Lunterseweg 25).
De avonden beginnen om 19.00 uur en duren een uur.

Data: 27 juli, 3, 10 en 17 augustus.

Zie petrakerkede.nl

GEZOCHT: COÖRDINATOR EVANGELISATIE BREDA

Het evangelisatiewerk in Breda vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Classicale Evangelisatiecommissie (CEC-D) van de classis Dordrecht. De coördinator is de organisatorische spil en begeleider van de diverse evangelisatieactiviteiten. Wegens het vertrek van de huidige coördinator werft de CEC-D een nieuwe. De coördinator werkt nauw samen met evangelist J.M.

Walhout vanuit het inloopcentrum De Lichtboei in Breda-Zuid. Het gaat om een vrijwilligersfunctie met een werklast van circa 8 tot 10 uur per week.

De kandidaat is een betrokken lid van de Gereformeerde Gemeenten en herkent zich in de wijze waarop de evangelisatieopdracht vanuit onze gemeenten inhoud krijgt. Voor een nadere aanduiding van de taken en de benodigde eigenschappen van de coördinator, zie de volledige tekst op inloopdelichtboei.nl/nieuws. Nadere informatie is te verkrijgen bij de voorzitter van de Stichting Evangelisatie Breda, A. van Hartingsveldt; tel. 06-39431837. Spreekt deze vacature u/jou aan? Reageer dan uiterlijk 15 augustus door te

mailen naar de secretaris, M. de Visser: devisser@gglerdam.nl

ZANGAVONDEN

Barneveld - Kerk Geref. Gemeente Centrum, woe. 24 juli, 19.30 uur, zangavond voor en door vakantieweek V08 in Putten, Jan van Wijk, orgel, Bijbelvertelling ds. J. van Laar; collecte voor vakantieweeken VBG (iedereen is welkom).

Genemuiden - Kerk Geref. Gemeente, woe. 24 juli, 19.30 uur, zangavond t.b.v. Samen-uit-vakantieweeken m.m.v. jeugdkoor Masora en vakantiekoor Samen-uit-vakantieweeken; leiding en Bijbelvertelling ds. A. Verschuure.

Kerkdiensten

ZONDAG 21 JULI 2024

Aalburg 14.30 uur ds. E. Bakker;
Alblasserdam 16.00 uur ds. M. Blok;
Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 15.00 uur ds. J. Beens; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Borssele** 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Brakel** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Burgh-Haamstede** 15.00 uur ds. C. Hogchem; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 16.00 uur kand. R.T. Michielse; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Helder** 10.00 en 15.30 uur kand. J. Janse; **Deventer** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Dinteloord** 18.30 uur ds. M. Blok; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 10.00 en 15.00 uur stud.

K.L. Blok; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 en 15.30 uur ds. J. Schipper; **Enter** 9.30 en 15.00 uur stud. J. Kroon; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 uur ds. M.L. Dekker en 18.00 uur ds. M. Karens; **Gorinchem** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Goudswaard** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **'s-Gravenpolder** 14.00 uur kand. J.C. Kriekaart; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 uur ds. M. Blok en 18.30 uur kand. R.T. Michielse; **Hendrik-Ido-Ambacht** 9.00 en 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoogeveen** 19.00 uur stud. J. Kroon; **Houten** 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kamperland** 10.00 uur ds. P.C. Vlot en 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 15.00 uur ds. A.E. Brijder; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. M. Karens en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland;

Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 15.30 uur ds. P. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 15.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Meliskerke** 9.30 en 19.00 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur stud. W. de Jong; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur ds. J. de Kok; **Naaldwijk** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Nieuw-Beijerland** 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur kand. J.C. Kriekaart; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Nieuwerkerk** 9.30 en 15.30 uur stud. D. de Jong; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Ooltgensplaat** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Oostburg** 16.00 uur ds. M.L. Dekker; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Oostkapelle** 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 19.00 uur kand. J. Janse; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Hogchem; **Oude-Tonge** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Oudemirdum** 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Puttershoek** 10.00 en 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Ridderkerk**

9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-Alexanderpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Sliedrecht** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Tholen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C.

van Ruitenburg; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Woerden** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur stud. W. de Jong; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippo; **Zwijndrecht** (locatie: Kerkstraat 10, Hendrik-Ido-Ambacht) 11.30 en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen.

DINSDAG 23 JULI 2024

Aalburg 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Poortvliet** 19.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 24 JULI 2024

Berkenwoude 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Drachten** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. A.J. de Waard; **Katwijk aan Zee** 19.30 uur ds. G. Beens; **Meeuwen** 19.30 uur kand. J. Janse; **Nisse** 19.30 uur stud. W. de Jong; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 19.30

uur ds. J. Schipper; **Westkapelle** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Wierden-Aadorp** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Zwolle** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

DONDERDAG 25 JULI 2024

Naaldwijk 19.45 uur ds. J.B. Huisman; **Oostvoorne** 19.30 uur ds. W.J. Karels.

VRIJDAG 26 JULI 2024

Scherpenzeel 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Beens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 JULI 2024

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 10.00 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Werkendam heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Jan Hovestadt

op de leeftijd van 89 jaar.

In getrouwheid en met de liefde van zijn hart heeft hij gedurende 17 jaar de gemeente mogen dienen in het ambt van ouderling.

Wij wensen zijn vrouw, kinderen en (achter)kleinkinderen en verdere familie van harte de ondersteuning van de HEERE toe in dit smartelijke verlies (Psalm 145:6 ber.).

Namens de kerkenraad,
Ds. H.J. Agteresch (preses)
W. Bijl (scriba)

Werkendam, 10 juli 2024

 begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

 Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Gastopvang
een time-out voor kind, jongere of (jong) volwassene

v

www.stichtingdevluchtheuvel.nl/gastopvang voor informatie, een hulpvraag of aanmelding als gastgezin!

Fruiteeltbedrijf
“DEN DOORNKAMP”

ZOEKT VANWEGE UITBREIDING VAN HET BEDRIJF MEDEWERK(ST)ERS VOOR DE KOMENDE OOGST (V.A. WEEK 34) VAN APPELS EN PEREN

Een seizoen mee beloven in de fruitoogst is echt de moeite waard!

WIE?

- Bent u tussen 15 en 75 jaar oud?
- U bent welkom voor part- en fulltime oogstwerkzaamheden op ons bedrijf.
- AOW-ers, Vut-ers, maar ook ZZP-ers die tijdelijk wat minder werk hebben.
- Jonge mensen (schoolverlaters) zijn bijzonder welkom.

WAAROM?

- Thuis zitten als u in de natuur werkzaam kunt zijn in een gezellige groep van dagelijks 25 personen?
- In bezit van een auto is een pre, hoewel carpooling ook mogelijk is.

WAARVOOR?
De beloning is volgens CAO Open-Teelten seizoensarbeidsregeling!

REAGEREN?
Voor meer informatie en/of uw reactie: Steenweg Noord 27 | 4182 PA Neerijnen | Tel.: 06-51891902 | E-mail: baren60@planet.nl

Praktijk den Uijl

- ✓ HULPVERLENING
- ✓ COACHING
- ✓ TRAINING
- ✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Word ook de baas over jouw **stress & onrust**
Mét garantie op resultaat!

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts?
&
Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

„laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!“

Albert van der Breg
www.ab-coaching.net
0625081102

Ervaar jij bovenstaande klachten?!
Doe gratis mee met mijn online workshop:
‘Weg met je onrust!’
DV 8 augustus 2024 13.30 uur
Meld je snel aan via de website of scan voor meer informatie en aanmelden!

DV 28-10 t/m 01-11-'24

Boeiend, leerzaam en ontspannend.
Thema: Johannes Bugenhagen, reformatie N. Duitsland.
Weer zo'n waardevolle **kerkhistorische reis** van Stichting Vrienden Heidelberg.
Ga mee, iedereen welkom.

Reis met meerwaarde.
Info/boeken: www.svvhed.org

 Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T **0318 - 526641** E info@phvanderleer.nl
M **06 - 46376232** W www.phvanderleer.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **4**

Meer dan 40 jaar ervaring!

Tegel: **enorm formaat / kleine prijs!** 80x80 cm, verkrijgbaar in vijf kleuren. Van 89,95 voor 39,95 p/m²

Kraakprijs! 39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

HARKES
Begravenissen

| harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

KOM JIJ OP ONZE ZORGBOERDERIJ?

WIJ BEGELEIDEN JE GRAAG!

Kleinschalige dagbesteding voor mensen met een beperking
Kom gerust eens langs!

 De Dijkerstee

www.dedijkerstee.nl | info@dedijkerstee.nl | Dijkerweg 30 Kootwijkerbroek | Telefoon: 06 - 21 44 04 22

VACATURE - Wij zoeken:
min. matroos voor op ons mvs Jenita

- * afwisselend vaargebied
- * uiteenlopende ladingen
- * weekend vrij

Ben je min. matroos en op zoek naar een nieuwe uitdaging?

Bel 0031-613040247

Nieuwsgierig geworden maar alleen periodiek beschikbaar of zzp-er? Neem gerust contact op, want ook dat is zeker bespreekbaar.

*Begravenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
 www.begravenisondernemingdejongh.nl

JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

MARIA HOEVE
TOEGANG

**Nieuw in de
Alblasserwaard!**

VERGADEREN | OVERNACHTEN | GENIETEN

0183 - 741 030
 WWW.MARIAHOEVE-HOORNAAR.NL

Begravenisonderneming

Treur

tel. 030 692 42 58
 06 573 156 89

info@begravenisondernemingtreur.nl
 begravenisondernemingtreur.nl

ZOMERCONCERT | DV 27 juli 2024

Hervormde Kerk Haamstede

André Knevel orgel &
 Wilbert Magre piano

Pascal van de Velde trompet &
 Carina Petersen panfluit

Leiding: ds. M. Karens

Er is een collecte voor een aantal doelen
 Aanvang: **19.30** uur | Toegang gratis

Kootwijkerbroek (De Essenburcht)

Rien Mouw en Arthur de Jong

Unieke Natuurbeelden met Samen-zang
 Zaterdagmiddag 3 augustus en
 dinsdagavond 6 augustus

Diverse verkooptafels aanwezig
 Reserveer via www.koopjekaartje.nl

**HEEREN
VAN
OPHEUSDEN**

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonduren of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

terdege
ZOMERFAIR

**24 juli
t/m 27 juli**

Kasteel
Groeneveld
Baarn

Ontvang **20% KORTING**
op entreprijs met code
ZF2024S

TERDEGEZOMERFAIR.NL

Welkom in Elspeet! Gezellige vak. woning, 2-10 pers. Week 35, 38-39, 41-42 nog beschikbaar, lager tarief t/m 5 pers. Info: www.sluiiterhof.nl of 06-236 816 92

Te huur 5-pers. chalet Ouddorp
Beschikbaar 16-23 aug. & na 25 aug.
www.vakantieouddorpbijzee.nl
Tel. 0626 524 602

WAARDEBON: Op Terdege Zomerfair ontvangt u bij inlevering bij De Ramshoorn **€ 5,- korting op nieuwe puzzel De Bevrijding** (1000 stukjes). Prijs: €19,95 ipv €24,95. Ook in bkh tot 1 aug.

Word jij de nieuwe chauffeur bij De Schutse?

Wij zoeken enthousiaste vrijwilligers die cliënten en bewoners ophalen en thuisbrengen. Benieuwd of dit iets voor u is? Als chauffeur krijgt u veel waardering en liefde terug, en een vrijwilligersvergoeding naar rato. U brengt thuiswonende cliënten naar ons dagactiviteitencentrum en bewoners naar hun werkplek. Dagen en tijden zijn flexibel en kunnen zowel 's ochtends als 's middags zijn, met korte of langere ritten van ongeveer max. 2 uur. Voor meer informatie kunt u bellen met Erik via 06-15 56 52 71 of mailen naar vervoer@deschutse.nl

TRADITIONELE PSALMZANGAVOND met BOVENSTEM

D.V. ZATERDAG 27 JULI
HERST. HERV. KERK ELSPEET
Toegang vrij! - Organist: Pieter Heykoop
19.30 uur - Leiding: Ds. A. Verschuure
Col.: t.b.v. Noodhulp Moldavië

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

ACTIVITEITEN

Autistische burn-out

Voor jongeren tussen de 16 en 25 jaar met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie
Zaterdag 7 september - 10.00 uur | Woerden

Als alles anders wordt

Voor mantelzorgers van mensen met dementie
Dinsdag 10 september - 19.45 uur | Krabbendijke | S.D. van Koevering
Donderdag 19 september - 19.45 uur | Woerden | H.M. Lobbezoo

Wandeling langs de Oude Maas

Voor jonge dames met het Turnersyndroom
Zaterdag 14 september - 10.30 uur | Barendrecht

Over dingen die onze draagkracht te boven gaan

Voor ouders van kinderen met het Downsyndroom
Zaterdag 21 september - 10.00 uur | Woerden | ds. J. van Laar

Mijn unieke vrouw: ze heeft autisme en ik houd van haar

Voor mannen van vrouwen met autisme
Donderdag 26 september - 19.45 uur | Woerden | A. Bronkhorst

Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06-36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

BBV

Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een waardige,
eenvoudige verzorging
van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

Begrafenisverzorger
G.M. (Gerard) van Lagen

0342 - 783 000

Dag en nacht bereikbaar
en beschikbaar

www.BBVer.nl

Cruciferous Plus (NeoLife) - Een aanvulling van kruisbloemige groenten:
goed voor de prostaatfunctie, bij ongemakken rondom de menstruatie.
Juli-aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

LM VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

Gezocht:

ELEKTROMONTEUR INDUSTRIE

net schoon werk, doorgroeimogelijkheden

vmbautomation.com/vacatures

DE KOSTUUMSPECIALIST

De grootste in ambtskostuums, zakelijke (maat)pakken én trouwkostuums. We adviseren u graag persoonlijk (desgewenst op afspraak), van harte welkom!

Bergambacht | Veenendaal | [f](https://www.facebook.com/speksnijder) [i](https://www.instagram.com/speksnijder) [p](https://www.pinterest.com/speksnijder) [in](https://www.linkedin.com/company/speksnijder) speksnijder.nl

SPEKSNIJDER
mode met aandacht

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Bureau Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

www.profijtisolatie.nl

de **SAAMBINDER**

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul, ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

08

Een dominee in de gevangenis

Op bezoek bij de familie Eigeman

Diep in gedachten loopt Lambertus Ledeboer door de drukke straten van Leiden. Hij is op weg naar de familie Eigeman. Onlangs heeft hij in de Waalse kerk z'n laatste proefpreek gehouden, en nu wil hij weer in Rotterdam gaan wonen bij z'n ouders. Daar kan hij zich dan voorbereiden op het laatste deel van zijn studie. Maar voordat hij uit Leiden vertrekt, wil hij eerst de familie Eigeman nog bedanken voor de vele goede uren die hij in hun huis heeft doorgebracht. Dof valt de klopper op de brede groene deur van het hoge herenhuis. Als Maria Eigeman de deur opent vraagt hij kort: 'Goedemorgen, zijn je ouders soms thuis?'

'Nee, helaas, meneer Ledeboer,' antwoordt het meisje, 'maar ze kunnen elk moment thuiskomen. U mag best even binnen wachten.'

Zonder wat tegen elkaar te zeggen lopen ze naar de serre.

'Neemt u plaats, meneer Ledeboer,' zegt Maria bedeesd, terwijl ze zelf op de bank gaat zitten. Ze krijgt het er warm van. Ledeboer zegt niets en zelf weet ze ook niet goed wat ze moet zeggen. Ze vond Ledeboer altijd al wat apart. Vanuit haar ooghoeken ziet ze dat hij af en toe vreemde bewegingen maakt. O, ze hoopt maar, dat vader en moeder snel thuiskomen!

'Meisje', klinkt het opeens, 'heb jij jezelf wel eens goed bekeken? Ik bedoel niet in de spiegel die daar hangt - want daar zul je wel vaak in kijken - maar ik bedoel in de spiegel van Gods Woord!' Sprakeloos kijkt Maria hem aan. Wat denkt deze man wel!

'Misschien vraag je je af waarom ik dat zeg', gaat Ledeboer verder. 'Ik zie je steeds naar mij kijken. En dat kan ik best begrijpen. Maar... ik heb het beste met je voor. Kun je God ontmoeten? Want dát is toch de allerbelangrijkste vraag, voor jou en voor mij!' Voordat Maria antwoord kan geven, hoort ze voetstappen in de gang. Gelukkig. Daar zijn vader en moeder! ♦

vervolgverhaal | J. Kranendonk - Gijssen - uitg. Den Hertog

Als je niet kunt slapen

Het is nacht als Nicodemus naar de Heere gaat om al zijn vragen aan Hem te stellen.

Het is nacht als de Heere Samuël roept: 'Samuël, Samuël.

En Samuël zeide: 'Spreek, want Uw knecht hoort!'

Het is nacht als Jezus de berg opgaat om te bidden.

Het is nacht als Paulus en Silas in de gevangenis bidden en zingen.

Het is nacht, de nacht dat Jezus verraden werd, als Hij het brood neemt en breekt.

Kun jij 's nachts altijd lekker slapen? Of lig jij ook weleens wakker? Wakker, omdat je een spreekbeurt moet houden? Of omdat er buiten zoveel lawaai is? Of omdat je verdrietig bent? Of omdat je vragen hebt over iets? Wat doe jij dan? Ga je naar papa of mama, als je die mag hebben? Kruij je even bij hen in bed? Of ga je naar beneden en mag je even op de bank zitten? Als je niet kunt slapen, denk dan maar eens aan de Bijbelse voorbeelden die hierboven staan. Kun jij nog meer voorbeelden bedenken?

David kon wel slapen, ook al had hij veel zorgen. David legde al zijn zorgen bij de Heere neer. In Psalm 3 vers 6 zegt hij: 'Ik lag neder en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij'.

Heb jij de God van David lief? Dan mag je gerust gaan slapen. Maar als je niet slapen kunt, onthoud dan maar dat je altijd, dag en nacht, bij de Heere mag komen. De Heere slaapt en sluimert nooit. ♦

Leestip: Psalm 3 :1-9

Zingen: Psalm 77:1

M. Snellen-Nijnsink, Veenendaal

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Geen slachtvee, geen altaren

Veel orthodoxe Joden erkennen de Heere Jezus niet als de Gezondene van God de Vader. Waarom zijn ze dan toch op Goede Vrijdag gestopt met de offerdienst?

Wij hadden een altaar

Het is een misverstand om te denken dat de offerdienst met het scheuren van het voorhangsel in de tempel op Goede Vrijdag is beëindigd. Gods hand scheurde dit gordijn, maar vermoedelijk is in allerijl dit zware gordijn door mensenhanden gerepareerd. De offerdienst moest worden voortgezet...

De Joodse raad was blind voor de vervulling van de woorden die we met Psalm 40 zingen:

'Geen slachtvee, geen altaren, vol spijs ten offer, waren het voorwerp van Uw lust; Gij hebt Mij, naar Uw Woord, Mijn oren doorgeboord, En 't lichaam toegerust.'

Ook de ogen van vele Joden bleven blind voor de gekomen Zaligmaker Jezus Christus. En ze bleven komen met hun eigen offers naar het altaar te Jeruzalem. Daarom lezen we bijvoorbeeld in Handelingen 3 vers 1 dat Petrus en Johannes opgaan naar de tempel 'omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende ure'. Kanttekening 1 schrijft daarbij: 'Namelijk op welke, benevens de gebeden, ook het dagelijks avondoffer opgeofferd werd'.

Nog ongeveer veertig jaar hebben de altaren gerookt. Toen kwamen de Romeinen onder leiding van de latere keizer Titus (39-81) en is de (tweede) tempel geheel verwoest. Rond het jaar 70 is dus de offerdienst officieel geheel gestopt.

Waarom is de offerdienst vanaf dat moment gestaakt? Wel, de Thora, de eerste vijf boeken van Mozes, geven heel duidelijk aan dat een Jood na de bouw van de tabernakel - en later de tempel - nooit meer een individueel offer mag brengen. In de periode ervoor lezen we dat wel: Kaïn en Abel hebben samen geofferd, Noach offerde toen hij de ark verliet en onder meer Abraham bouwde steeds een altaar. Maar toen de Heere de tabernakeldienst gaf en later de tempeldienst, is de offerplaats vast komen te staan. Daarom is er ook een jarenlange onderbreking geweest gedurende de Babylonische ballingschap.

Stad en tempel waren verbroken en pas met de herbouw van de tempel werd de offerdienst door de teruggekeerde Joden hervat.

Waarom dus geen offerdienst meer? Wel, orthodoxe, niet-Messiasbelijdende Joden kunnen alleen maar zeggen: wij *hadden* een altaar.

Wij hebben een altaar

De Talmoed, een belangrijke verzameling van rabbijns onderwijs, heeft vastgelegd dat er wel een rechtstreekse lijn moet zijn van de gebeden naar de offerdienst. Zo valt bijvoorbeeld het tijdstip van het ochtendgebed precies in de periode waarin het eerste dagelijkse offer in de tempel werd gebracht. Als een orthodoxe Jood dus zijn dagelijkse gebeden uitspreekt, doet hij dat op dezelfde momenten van het etmaal waarop de offerdiensten plaatsvonden in de tempel. Daarbij wordt er nog altijd gesproken over de bouw van de 'derde tempel', waarbij de offerdienst weer een plaats zal krijgen.

De bruidsgemeente van het Nieuwe Testament heeft al deze ceremoniën niet nodig. Zeker, er is een tijd geweest dat ze met al hun offertjes probeerden de Heere te behagen. Maar eeuwig wonder, als met de apostel Paulus mag worden gesproken: 'Wij hebben een Altaar, van Hetwelk geen macht hebben te eten die den tabernakel dienen'. De kanttekening (15) schrijft daar onder meer bij: 'Hierdoor wordt geen stenen of uitwendig altaar verstaan, want dan moest de apostel zeggen dat wij vele altaren hebben, of moeten hebben, namelijk in alle tempels of hoeken van de tempels; maar hij spreekt van een geestelijk Altaar, namelijk Christus Jezus Zelfen, Die door den eeuwigen Geest Zichzelf onstraffelijk heeft opgeofferd (...). Christus wordt ook ons Altaar genaamd, omdat wij op Hem onze gebeden en dankzeggingen Gode moeten opofferen.'

Lezer(es), *had* u een altaar of *hebt* u een altaar? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.